

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2020. január 31. *

„Tagállami kötelezettségszegés – EUMSZ 259. cikk – A Bíróság hatásköre – Két tagállam közötti közös határ meghatározása – A Horvát Köztársaság és a Szlovén Köztársaság közötti határvita – Választottbíróági megállapodás – Választottbíróági eljárás – A Horvát Köztársaság által a megállapodás olyan szabálytalanság miatti felmondására vonatkozó döntésre vonatkozó értesítés, amelynek elkövetését a választottbíróság egyik tagjával szemben rója fel – A választottbíróság által hozott ítélet – A választottbíróági megállapodásnak és az ítéletben rögzített határnak a Horvát Köztársaság általi állítólagos megsértése – A lojális együttműködés elve – Valamely dokumentumnak az iratanyagból való eltávolítása iránti kérelem – A jogi vélemények védelme”

A C-457/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 259. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2018. július 13-án

a **Szlovén Köztársaság** (képviseli: M. Menard, meghatalmazotti minőségben, segítője: J.-M. Thouvenin avocat)

felperesnek

a **Horvát Köztársaság** (képviseli: G. Vidović Mesarek, meghatalmazotti minőségben, segítője: J. Stratford QC)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, A. Prechal, S. Rodin, L. S. Rossi és I. Jarukaitis tanácselnökök, M. Ilešič, J. Malenovský, D. Šváby, C. Vajda (előadó) és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: P. Pikamäe,

hivatalvezető: M. Aleksejev egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. július 8-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2019. december 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: horvát.

Ítéletet

- 1 Keresetlevelében a Szlovén Köztársaság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Horvát Köztársaság megsértette az alábbiakból eredő kötelezettségeit:
 - az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése, mivel veszélyeztette az Európai Uniónak a többek között a béke és az Európa népei közötti egyre szorosabb egység megteremtésére irányuló célkitűzéseinek megvalósítását, és megakadályozta, hogy a Szlovén Köztársaság eleget tegyen az uniós jognak a teljes területén való, teljes körű végrehajtására irányuló kötelezettségének;
 - a jogállamiság tiszteletben tartásának az EUSZ 2. cikkben rögzített elve, amely az Unióhoz tartozás egyik alapvető feltételét képezi, és arra kötelezi a Horvát Köztársaságot, hogy tartsa tiszteletben a Szlovén Köztársaságnak az e két állam közötti területi és tengeri vitával kapcsolatos választottbírósi eljárás keretében létrejött választottbírósi által, 2017. június 29-én, a nemzetközi jognak megfelelően hozott jogerős ítéletben (Állandó Választottbírósi, 2012-04. sz. ügy; a továbbiakban: ítélet) meghatározott területét;
 - a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 354., 22. o.; helyesbítés: HL 2016. L 357., 17. o.) 5. cikkének (2) bekezdése és I. melléklete, amennyiben a Horvát Köztársaság megtagadta a kölcsönös hozzáférés 1380/2013 rendeletben előírt rendszerének a végrehajtását, nem ismerte el a kölcsönös hozzáférés e rendszerének végrehajtása céljából a Szlovén Köztársaság által elfogadott jogszabály hatályát, megtagadta a szlovén állampolgároktól a szlovén parti tengeren folytatott halászathoz való jogot, és megakadályozta, hogy a Szlovén Köztársaság gyakorolja a többek között a halállományok védelmére és kezelésére irányuló intézkedések elfogadására irányuló, az ugyanezen rendeletben előírt jogok gyakorlását;
 - a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító közösségi ellenőrző rendszer létrehozásáról, a 847/96/EK, a 2371/2002/EK, a 811/2004/EK, a 768/2005/EK, a 2115/2005/EK, a 2166/2005/EK, a 388/2006/EK, az 509/2007/EK, a 676/2007/EK, az 1098/2007/EK, az 1300/2008/EK és az 1342/2008/EK rendelet módosításáról, valamint a 2847/93/EGK, az 1627/94/EK és az 1966/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. november 20-i 1224/2009/EK tanácsi rendeletben (HL 2009. L 343., 1. o.; helyesbítés: HL 2015. L 149., 23. o.) és a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító közösségi ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló 1224/2009/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2011. április 8-i 404/2011/EU bizottsági végrehajtási rendeletben (HL 2011. L 112, 1. o.; helyesbítések: HL 2011. L 328., 58. o.; HL 2012. L 125., 54. o.) előírt szabályok ellenőrzésére, vizsgálatára és végrehajtására vonatkozó rendszer, amennyiben a Horvát Köztársaság megakadályozta, hogy a Szlovén Köztársaság ellássa az e rendszer alapján rá háruló feladatot, valamint elvégezze a halászhajók megfigyelését, ellenőrzését és vizsgálatait, mint ahogyan azt sem, hogy – amennyiben a vizsgálatok a közös halászati politikába tartozó szabályok esetleges megsértéseit tárják fel – végrehajtásra irányuló eljárásokat és intézkedéseket alkalmazzon a jogsértésekért felelősökkel szemben, továbbá amennyiben maga gyakorolta azokat a jogokat, amelyek a Szlovén Köztársaságot parti államként e rendeletek alapján megilletik;
 - a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendelet (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) (HL 2016. L 77., 1. o.; a továbbiakban: Schengeni határ-ellenőrzési kódex) 13. cikkével összefüggésben értelmezett 4. és 17. cikke; valamint

- a tengeri területrendezés keretének létrehozásáról szóló, 2014. július 23-i 2014/89/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 257., 135. o.) 2. cikkének (4) bekezdése és 11. cikkének (1) bekezdése, amennyiben elfogadta és végrehajtotta „[a] Horvát Köztársaság területének kezelésére vonatkozó stratégiát”.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

A bécsi egyezmény

- 2 A szerződések jogáról szóló, 1969. május 23-i bécsi egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies*, 1155. kötet, 331. o.; kihirdette: az 1987. évi 12. törvényerejű rendelet; a továbbiakban: bécsi egyezmény) „A szerződés megszűnése vagy alkalmazásának felfüggesztése a szerződés megszegése következtében” című 60. cikkének 1. és 3. bekezdése a következőket írja elő:

„1. Kétoldalú szerződésnek az egyik részes fél által történt lényeges megszegése feljogosítja a másik részes felet arra, hogy a szerződésszegésre, mint a szerződés teljes vagy részbeni megszűnésének vagy alkalmazása teljes vagy részbeni felfüggesztésnek okára hivatkozzon.

[...]

- 3. E Cikk alkalmazása körében a szerződés lényeges megszegése:

[...]

- b) a szerződés tárgyának és céljának megvalósításához nélkülözhetetlen rendelkezés megsértését jelenti.

[...]”

- 3 A bécsi egyezmény „Eljárás a szerződés érvénytelensége, megszűnése, az abból való kilépés vagy alkalmazásának felfüggesztése esetén” címet viselő 65. cikkének 1. és 3. bekezdése kimondja:

„1. Annak a részes félnek, amely az egyezmény rendelkezéseinek megfelelően arra hivatkozik, hogy annak elismerése, hogy a szerződés reá nézve kötelező hatállyal bír, hibás volt, vagy pedig olyan okra hivatkozik, amely a szerződés érvényességének megtámadását, megszűnését, az abból való kilépést, vagy alkalmazása felfüggesztését eredményezheti, a többi részes felet igényéről értesítenie kell. Az értesítésben fel kell tüntetni a szerződéssel kapcsolatban megtenni javasolt intézkedést és ennek indokait.

[...]

- 3. Abban az esetben azonban, ha bármelyik részes fél kifogást emel, a részes felek az Egyesült Nemzetek [1945. június 26-án, San Franciscóban aláírt] Alapokmányának 33. [c]ikkében említett eszközök útján keresik a megoldást.”

A választottbíróági megállapodás

- 4 A Szlovén Köztársaság és a Horvát Köztársaság választottbíróági megállapodást írt alá 2009. november 4-én Stockholmban (a továbbiakban: választottbíróági megállapodás).

- 5 A választottbíróági megállapodás 1. cikke választottbírósgot hoz létre.
- 6 E megállapodás 2. cikke előírja a választottbírósg összetételét, valamint – többek között – a tagok kijelölésére és helyettesítésére vonatkozó részletes szabályokat.
- 7 Az említett megállapodásnak „A választottbírósg feladata” című 3. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a választottbírósg meghatározza a) a Horvátország és Szlovénia közötti tengeri és szárazföldi határvonalat, b) Szlovéniának a nyílt tengerrel való összeköttetését és c) a vonatkozó tengeri területek használatának szabályait. Ugyanezen 3. cikk (2) bekezdése előírja a jogvita pontos tárgyának meghatározására vonatkozó részletes szabályokat, (3) bekezdése előírja a vitára vonatkozó ítélet választottbírósg általi elfogadását, (4) bekezdése pedig hatáskörrel ruházta fel ezt a választottbírósgot a választottbírósgai megállapodás értelmezésére.
- 8 A választottbírósgai megállapodás 4. cikkének a) pontja szerint a választottbírósg az e megállapodás 3. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett határozatok alkalmazásában a nemzetközi jog szabályait és elveit alkalmazza. Az említett megállapodás 4. cikkének b) pontja értelmében a választottbírósg a 3. cikk (1) bekezdésének b) és c) pontjában említett határozatok alkalmazásában a nemzetközi jogot, a méltányosságot, valamint a jószomszédi kapcsolatok elvét alkalmazza annak érdekében, hogy valamennyi releváns körülmény figyelembevételével helyes és méltányos eredményre jusson.
- 9 A választottbírósgai megállapodás 6. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a választottbírósg az eljárást – ellentétes rendelkezések hiányában – az Állandó Választottbírósg két állam közötti viták rendezésére vonatkozó fakultatív szabályzatának megfelelően folytatja le. E megállapodás 6. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy a választottbírósg a felek meghallgatását követően – a tagok egyszerű többségével – a lehető leghamarabb határozatot hoz valamennyi eljárási kérdés tekintetében.
- 10 A választottbírósgai megállapodás 7. cikkének (1) bekezdése pontosítja többek között, hogy a választottbírósg – miután az ügy valamennyi releváns tényét kellően mérlegelte – a lehető leghamarabb ítéletet hoz. E megállapodás 7. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a választottbírósgai ítélet kötéserővel bír a felekre nézve, és a vita jogerős lezárását jelenti. Az említett megállapodás 7. cikkének (3) bekezdése szerint a felek minden szükséges intézkedést meghoznak az ítélet végrehajtása érdekében, ideértve szükség szerint a nemzeti szabályozásnak az ítélet meghozatalát követő hat hónapon belüli módosítását is.
- 11 A választottbírósgai megállapodás 9. cikkének (1) bekezdése értelmében a Szlovén Köztársaság megszünteti a Horvát Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozásával kapcsolatos tárgyalások fejezeteinek megnyitására és lezárására vonatkozó fenntartásait, ha az akadály a vitát érinti.
- 12 A választottbírósgai megállapodás 11. cikkének (3) bekezdése értelmében az e megállapodásban rögzített valamennyi eljárási határidő attól az időponttól kezdődően alkalmazandó, hogy a Horvát Köztársaság aláírta a Belga Királyság, a Bolgár Köztársaság, a Cseh Köztársaság, a Dán Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, az Észt Köztársaság, Írország, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, az Olasz Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Holland Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Portugál Köztársaság, Románia, a Szlovén Köztársaság, a Szlovák Köztársaság, a Finn Köztársaság, a Svéd Királyság, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága (az Európai Unió tagállamai) és a Horvát Köztársaság között, a Horvát Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződést (HL 2012. L 112., 10. o.; a továbbiakban: Horvátországnak az Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződés). E szerződés aláírására 2011. december 9-én került sor.

Az uniós jog

Az elsődleges jog

- 13 A Horvátországnak az Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződés mellékletét képező, a Horvát Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unióról szóló szerződés, az Európai Unió működéséről szóló szerződés és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés kiigazításáról szóló okmány (HL 2012. L 112., 21. o.; a továbbiakban: csatlakozási okmány) 15. cikke ekképpen rendelkezik:

„A III. mellékletben felsorolt jogi aktusokat az abban a mellékletben meghatározott módon ki kell igazítani.”

- 14 A csatlakozási okmány III. mellékletének a „Halászat” címet viselő 5. pontja oly módon igazította ki a halászati erőforrások közös halászati politika alapján történő védelméről és fenntartható kiaknázásáról szóló, 2002. december 20-i 2371/2002/EK tanácsi rendeletet (HL 2002. L 358., 59. o.; magyar nyelvű különkiadás 4. fejezet, 5. kötet, 460. o.), hogy annak I. mellékletét kiegészítette a „Horvátország parti vizei” című 11. ponttal, illetve a „Szlovénia parti vizei” című 12. ponttal. Az ezen utóbbi pontokban említett lábjegyzetek szövege megegyezik, és azok a következőket mondják ki: „[a szomszédi kapcsolatok alapján a Horvátország és Szlovénia parti vizeihez való hozzáférés] rendszer[e] a [választottbírószági megállapodás] nyomán megszülető választottbírószági határozat teljes körű végrehajtásának időpontjától kezdve alkalmazandó”. E pontokat és lábjegyzeteket a 2371/2002 rendeletet hatályon kívül helyező 1380/2013 rendelet lényegében átvette.

A másodlagos jog

– Az 1049/2001/EK rendelet

- 15 Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2001. L 145., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.) 4. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„Az intézmények megtagadják a dokumentumokhoz való hozzáférést, ha a közzététel [helyesen: hozzáférhetővé tétel] hátrányosan befolyásolná a következők védelmét:

[...]

– bírósági eljárások és jogi tanácsadás [helyesen: jogi vélemények],

[...]

kivéve, ha a közzétételhez [helyesen: hozzáférhetővé tételhez] nyomós közérdek fűződik.”

– Az 1224/2009 rendelet és a 404/2011 végrehajtási rendelet

- 16 Az 1224/2009 rendelet – az 1. cikke értelmében – a közös halászati politika szabályai betartásának biztosítása céljából létrehoz egy ellenőrzésre, vizsgálatra és végrehajtásra szolgáló közösségi rendszert.
- 17 A 404/2011 végrehajtási rendelet rögzíti az ezen ellenőrző rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat.

– Az 1380/2013 rendelet

- 18 Az 1380/2013 rendelet 5. cikkének (1) és (2) bekezdése kimondja:

„(1) A (2) és a (3) bekezdésben említett vizek kivételével az uniós halászhajók a III. rész alapján elfogadott intézkedések betartása mellett valamennyi uniós vízen azonos hozzáféréssel rendelkeznek a vizekhez és az erőforrásokhoz.

(2) A tagállamok felhatalmazást kapnak arra, hogy a felségterületükhöz vagy joghatóságuk alá tartozó, az alapvonalaktól számított 12 tengeri mérföldön belüli vizek vonatkozásában a halászatot 2022. december 31-ig azokra a halászhajókra korlátozzák, amelyek az érintett partvidék kikötőiből kihajózva hagyományosan az említett vizeken halásznak; a korlátozás nem sértheti a más tagállamok lobogója alatt közlekedő uniós halászhajókra vonatkozó, a tagállamok között meglévő szomszédi viszony alapján létrejött megállapodásokat és az I. mellékletben felsorolt egyezményeket, amelyek minden tagállam esetében rögzítik, hogy melyek azok a más tagállamok parti övezetében lévő földrajzi övezetek és érintett halfajok, amelyek vonatkozásában halászati tevékenység folytatható. Az e bekezdés alapján hatályba lépő korlátozásokról a tagállamok értesítik a Bizottságot.”

- 19 E rendelet „Hozzáférés a parti vizekhez az 5. cikk (2) bekezdése értelmében” címet viselő I. mellékletének 8. és 10. pontja előírja a „Horvátország parti vizeire”, illetve a „Szlovénia parti vizeire” vonatkozó hozzáférési rendszert. Az e pontokban említett lábjegyzetek szövege megegyezik, és azok pontosítják, hogy „[a szomszédi kapcsolatok alapján a Horvátország és Szlovénia parti vizeihez való hozzáférés] rendszer[e] a [választottbíróági megállapodás] nyomán megszülető választottbíróági határozat teljes körű végrehajtásának időpontjától alkalmazandó”.

– A 2014/89 irányelv

- 20 1. cikkének (1) bekezdése értelmében a 2014/89 irányelv létrehozza a tengeri gazdaságok fenntartható növekedésének, a tengeri területek fenntartható fejlődésének és a tengeri erőforrások fenntartható használatának előmozdítását célzó tengeri területrendezés keretét.

- 21 Ezen irányelv „Hatály” címet viselő 2. cikkének (4) bekezdése a következőket írja elő:

„Ez az irányelv nem érinti a tagállamoknak a tengervizekkel kapcsolatos azon szuverén jogait és joghatóságát, amelyek a vonatkozó nemzetközi jogból, különösen az [Egyesült Nemzetek Montego Bay-ben 1982. december 10-én aláírt és 1994. november 16-án hatályba lépő tengerjogi egyezményéből (UNCLOS); (*Recueil des traités des Nations unies*, 1833., 1834. és 1835. kötet, 3. o.)] erednek. Ezen irányelv alkalmazása nem befolyásolja különösen a tengeri határok tagállamok általi, az UNCLOS megfelelő rendelkezései szerinti kijelölését és körülhatárolását.”

- 22 Az említett irányelvnek „A tagállamok közötti együttműködés” címet viselő 11. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tervezési és irányítási folyamat részeként a tengervizekkel határos tagállamok együttműködnek egymással annak érdekében, hogy a tengeri területrendezési tervek az érintett tengeri régió egészében koherensek és összehangoltak legyenek. Az ilyen együttműködés során figyelembe veszik különösen a transznacionális jellegű kérdéseket.”

– A Schengeni határ-ellenőrzési kódex

- 23 A Schengeni határ-ellenőrzési kódex „Alapvető jogok” címet viselő 4. cikke a következőket mondja ki:

„E rendelet alkalmazásakor a tagállamok a vonatkozó uniós jog, többek között az Európai Unió Alapjogi Chartája [...], a vonatkozó nemzetközi jog, többek között a menekültek helyzetéről szóló, 1951. július 28-án Genfben megkötött egyezmény [...] [*Recueil des traités des Nations unies* (1954), 189. kötet, 150. o., 2545. sz.; kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.], a nemzetközi védelem biztosításával kapcsolatos kötelezettségek, különösen a visszaküldés tilalmának elve, valamint az alapvető jogok teljes körű tiszteletben tartásával járnak el. [...]”

- 24 E kódex 13. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) A határőrizet fő célja a jogellenes határátlépések megakadályozása, a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem, valamint a határt illegálisan [helyesen: jogellenesen] átlépő személyek elleni intézkedések meghozatala. A határt illegálisan [helyesen: jogellenesen] átlépő és az érintett tagállam területén tartózkodásra nem jogosult személyeket el kell fogni, és ellenük a [harmadik országok illegálisan (helyesen: jogellenesen) tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i] 2008/115/EK [európai parlamenti és tanácsi] irányelv [HL 2008. L 348., 98. o.] rendelkezéseinek megfelelő eljárásokat kell indítani.

(2) A határőrök a határőrizet ellátására álló vagy mozgó egységeket alkalmaznak.

Ezt az őrizetet oly módon kell végrehajtani, hogy az megakadályozza a személyeket a határátkelőhelyeken történő ellenőrzés megkerülésében, és visszatartsa őket ettől.”

- 25 Az említett kódexnek „A tagállamok közötti együttműködés” címet viselő 17. cikkének (1)–(3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok segítséget nyújtanak egymásnak, és állandó, szoros együttműködést tartanak fenn a határellenőrzés eredményes végrehajtása céljából, e rendelet 7–16. cikkével összhangban. A tagállamok minden ehhez szükséges információcserét elvégeznek.

(2) A tagállamok közötti, a külső határok ellenőrzésével kapcsolatos operatív együttműködést az [Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai] Ügynökség koordinálja.

(3) Az Ügynökség hatáskörének sérelme nélkül a tagállamok operatív szinten továbbra is együttműködhetnek a külső határokon a többi tagállammal és/vagy harmadik országokkal, beleértve az összekötő tisztviselők cseréjét, amennyiben ez az együttműködés kiegészíti az Ügynökség munkáját.

A tagállamok tartózkodnak minden olyan tevékenységtől, amely veszélyeztetheti az Ügynökség működését vagy céljainak megvalósítását.

A tagállamok tájékoztatják az Ügynökséget az első albekezdésben említett operatív együttműködésről.”

A jogvita előzményei

- 26 1991. június 25-én a Horvát Köztársaság és a Szlovén Köztársaság kihirdette a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaságtól való függetlenségét. Az 1992 és 2001 közötti években e két állam kísérletet tett arra, hogy kétoldalú tárgyalások útján oldja meg szárazföldi és tengeri határai meghatározásának kérdését. Ezek a tárgyalások e határok bizonyos szakaszai tekintetében sikertelennek bizonyultak.

- 27 A Szlovén Köztársaság 2004. május 1-jén lett az Unió tagja.
- 28 2009. november 4-én a Horvát Köztársaság és a Szlovén Köztársaság aláírta a közöttük fennálló határvita rendezésére irányuló választottbíróági megállapodást. E 2010. november 29-én hatályba lépő megállapodás értelmében vállalták, hogy ezt a vitát az e megállapodással létrehozott választottbíróóság elé terjesztik, amelynek ítélete kötéserővel bír majd rájuk nézve.
- 29 A Horvátország Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződésnek valamennyi szerződő állam általi – a saját alkotmányos szabályaiknak megfelelő – ratifikálását követően ez a szerződés 2013. július 1-jén hatályba lépett. A Horvát Köztársaság ugyanebben az időpontban vált az Unió tagjává.
- 30 A jelen ügy irataiból kitűnik, hogy a választottbíróóság előtti választottbíróági eljárás során eljárási incidens merült fel, mivel a Szlovén Köztársaság által kinevezett választottbíró és ezen államnak a választottbíróóság előtti meghatalmazottja informális kommunikációt folytatott egymással a választottbíróóság előtti tárgyalások idején. Miután a sajtóban megjelent néhány cikk e kommunikáció tartalmáról, az érintett választottbíró és az érintett meghatalmazott lemondott tisztségéről.
- 31 2015. július 24-i levelében a Horvát Köztársaság kivonatokat küldött e kommunikációkból a választottbíróóságnak, és – a Horvát Köztársaság álláspontja szerint ezek miatt bekövetkező, súlyosan megrendült bizalomra tekintettel – a választottbíróági eljárás felfüggesztését kérte ettől a bíróságtól.
- 32 A 2015. július 30-i szóbeli jegyzékében a Horvát Köztársaság arról tájékoztatta a Szlovén Köztársaságot, hogy álláspontja szerint a Szlovén Köztársaság – a bécsi egyezmény 60. cikkének 1. és 3. bekezdése értelmében – egy vagy több tekintetben súlyosan megsértette a választottbíróági megállapodást, és hogy következképpen jogában áll felmondani a választottbíróági megállapodást. A Horvát Köztársaság pontosította, hogy e jegyzék a bécsi egyezmény 65. cikkének (1) bekezdése alapján értesítésnek minősül, amelyben javasolja a választottbíróági megállapodás azonnali megszüntetését. A Horvát Köztársaság kifejtette, hogy véleménye szerint a jelen ítélet 30. pontjában említett informális kommunikáció révén visszavonhatatlanul sérült a választottbíróági eljárás pártatlansága és feddhetetlensége, ami jogainak nyilvánvaló megsértését vonta maga után.
- 33 Ugyanezen a napon a választottbíróóság Horvát Köztársaság által kinevezett tagja lemondott tisztségéről.
- 34 2015. július 31-i levelében a Horvát Köztársaság tájékoztatta a választottbíróóságot a választottbíróági megállapodás felmondására irányuló döntéséről, és közölte ennek indokait.
- 35 2015. augusztus 13-án a Szlovén Köztársaság tájékoztatta a választottbíróóságot, hogy kifogást emel a Horvát Köztársaságnak a választottbíróági megállapodás felmondására irányuló döntésére vonatkozó értesítéssel szemben, valamint hogy úgy véli, hogy a választottbíróóság jogosult és köteles folytatni az eljárást.
- 36 2015. szeptember 25-én a választottbíróóság elnöke – a választottbíróági megállapodás 2. cikkében előírt, a választottbíró helyettesítésére vonatkozó eljárásnak megfelelően – két új választottbíró nevezett ki a két betöltetlen helyre.
- 37 2015. december 1-jei levelében a választottbíróóság felszólította a két felet, hogy terjesszék elő írásbeli észrevételeiket „a [Horvát Köztársaság] által a 2015. július 24-i és 31-i levelében említett felvetések jogi következményeire vonatkozóan”, és e tárgyban 2016. március 17-én tárgyalást tartott. Kizárólag a Szlovén Köztársaság válaszolt a választottbíróóság felszólítására, és vett részt ezen a tárgyaláson.
- 38 2016. június 30-án a választottbíróóság részítéssel határozott az eljárási incidensről. A választottbíróóság többek között úgy vélte, hogy a Szlovén Köztársaság megsértette a választottbíróági megállapodás rendelkezéseit azzal, hogy nem hivatalos kapcsolatokat létesített az általa eredetileg kijelölt választottbíróval. A választottbíróóság ugyanakkor úgy vélte, hogy – figyelemmel a későbbiekben

megtett korrekciós intézkedésekre – e jogsértések nem érintették azon képességét, hogy módosított összetételében független és pártatlan módon, az alkalmazandó szabályoknak megfelelően hozzon a felek közötti vita tárgyában jogerős ítéletet, ily módon az említett jogsértések nem fosztották meg a választottbíróági megállapodást sem tárgyától, sem céljától. A választottbíróóság tehát arra a következtetésre jutott, hogy a Horvát Köztársaság nem jogosult felmondani a választottbíróági megállapodást a bécsi egyezmény 60. cikkének (1) bekezdése alapján, valamint hogy a választottbíróági megállapodás ennél fogva továbbra is hatályban van.

- 39 2017. június 29-én a választottbíróóság meghozta az ítéletet, amelyben meghatározta a Horvát Köztársaság és a Szlovén Köztársaság közötti szárazföldi és tengeri határokat.

A pert megelőző eljárás

- 40 2017. december 29-i levelében a Szlovén Köztársaság felhívta a Bizottság figyelmét arra, hogy a Horvát Köztársaság nem ismeri el az ítéletet, valamint hangsúlyozta, hogy az ítélet végrehajtása e tagállam általi megtagadásának következtében a Szlovén Köztársaság nem tudja gyakorolni szuverenitását a nemzetközi jognak megfelelően a területének részét képező tengeri és szárazföldi övezetekben. E körülmények között a Szlovén Köztársaság jelezte, hogy nem tudja tiszteletben tartani sem az ítélet végrehajtását illetően a nemzetközi jog alapján rá háruló kötelezettséget, sem pedig az uniós jognak a területén való végrehajtását illetően a Szerződések alapján rá háruló kötelezettséget. Figyelemmel arra a fenyegetésre, amelyet ez a helyzet jelent az uniós értékekre és az uniós jog tiszteletben tartására nézve, a Szlovén Köztársaság arra kérte a Bizottságot, hogy haladéktalanul tegyen lépéseket a választottbíróági megállapodás és az ítélet Horvát Köztársaság általi megsértésének megszüntetése céljából, mivel ezt a jogsértést az ezen utóbbi tagállamot a Szerződések értelmében terhelő kötelezettségek megsértésének kell tekinteni.
- 41 Az ítéletben a Szlovén Köztársaság számára megítélt vizeken bekövetkező több tengeri incidenst követően ez a tagállam – 2018. március 16-i levelében, az EUMSZ 259. cikk második bekezdésének megfelelően az ügynek a Bizottság elé terjesztésével – kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást indított a Horvát Köztársasággal szemben.
- 42 2018. április 17-én a Horvát Köztársaság írásbeli észrevételeket nyújtott be a Bizottságnak. A Bizottság tárgyalást tartott a két fél részvételével.
- 43 A Bizottság nem adott indokolással ellátott véleményt az EUMSZ 259. cikk negyedik bekezdésében előírt három hónapon belül.

A Bíróság előtti eljárás

- 44 A Bíróság Hivatalához 2018. július 13-án érkezett keresetlevelével a Szlovén Köztársaság megindította a jelen keresetet.
- 45 2018. december 21-i külön beadványában a Horvát Köztársaság – a Bíróság eljárási szabályzata 151. cikkének (1) bekezdése értelmében – egy, a jelen kereset elfogadhatatlanságára vonatkozó kifogást hozott fel.
- 46 A Szlovén Köztársaság erre a kifogásra 2019. február 12-én válaszolt.
- 47 2019. május 21-i határozatával a Bíróság az elfogadhatatlansági kifogással kapcsolatos határozathozatal céljából az ügyet a nagytanács elé utalta.

- 48 A Bíróság Hivatalához 2019. május 31-én benyújtott külön beadványában a Horvát Köztársaság – az eljárási szabályzat 151. cikke értelmében – kérte, hogy távolítsák el az iratanyagokból a Szlovén Köztársaság elfogadhatatlansági kifogásra adott válasza C.2. sz. mellékletének 38–45. oldalán szereplő, a Bizottság jogi szolgálatának véleményével kapcsolatos bizottsági belső munkadokumentumot (a továbbiakban: vitatott dokumentum).
- 49 A Bíróság Hivatala a 2019. június 3-i és 12-i levelében – az eljárási szabályzat 62. cikkének (1) bekezdésében előírt pervezető intézkedések keretében – arra hívta fel a feleket, hogy a majdani tárgyaláson válaszoljanak meg egy kérdést, valamint hogy nyújtsanak be bizonyos dokumentumokat. A felek e dokumentumokat megfelelően benyújtották.
- 50 A Bíróság Hivatala a 2019. június 7-i levelében – az Európai Unió Bírósága alapokmánya 24. cikkének második bekezdése alapján – felkérte a Bizottságot, hogy írásban vagy – adott esetben – a tárgyaláson válaszoljon az 1380/2013 rendelet rendelkezéseivel kapcsolatos kérdésekre.
- 51 2019. június 11-én a Szlovén Köztársaság ismertette a Horvát Köztársaságnak a vitatott dokumentum iratanyagokból való eltávolítása iránti kérelmével kapcsolatos észrevételeit.
- 52 A Bíróság Hivatalának 2019. június 20-i levelében a Bíróság felhívta a Bizottságot, hogy nyújtsa be az ugyanerre a kérelemre vonatkozó észrevételeit.
- 53 2019. június 28-án a Bizottság benyújtotta az erre vonatkozó észrevételeit. Ugyanazon a napon kelt másik levelében válaszolt a Bíróság által a 2019. június 7-i levélben hozzá intézett kérdésekre.
- 54 2019. július 8-án a Horvát Köztársaság és a Szlovén Köztársaság részvételével tárgyalásra került sor az elfogadhatatlansági kifogás tárgyában.

A vitatott dokumentumnak az iratanyagból való eltávolítása iránti kérelemről

A felek érvelése

- 55 A Horvát Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság távolítsa el a vitatott dokumentumot a jelen ügy iratanyagából.
- 56 Kérelmének alátámasztása céljából a Horvát Köztársaság előadja, hogy a vitatott dokumentum a Bizottság jogi szolgálatának egy belső véleménye, amelyet a kötelezettségszegés megállapítása iránti jelen eljárást megelőző szakaszban készítettek el, és amelyet a Bizottság soha nem hozott nyilvánosságra. E dokumentumnak az ügy iratanyagában való megtartása nemcsak a Bizottság megfelelő működésére gyakorolna kedvezőtlen hatásokat, de egyúttal a tisztességes eljárás követelményeit is sértené.
- 57 A Szlovén Köztársaság a Horvát Köztársaság kérelmének elutasítását kéri.
- 58 A Szlovén Köztársaság először is azzal érvel, hogy egy német hetilap honlapján közölt cikkben szereplő hiperlink révén fért hozzá a vitatott dokumentumhoz, és hangsúlyozza, hogy mind a cikk, mind pedig a Bizottság jogi szolgálatának véleménye továbbra is hozzáférhető az interneten. Ily módon nem ellentétes az 1049/2001 rendelettel az, hogy hozzáfért az említett dokumentumhoz, mivel ez a dokumentum nyilvános.
- 59 A Szlovén Köztársaság másodszor előadja, hogy a Horvát Köztársaság – aki nem kibocsátója a vitatott dokumentumnak – nem jogosult a Bizottság érdekeinek védelmében a Bizottság helyett eljárni, e dokumentumnak az iratanyagból való eltávolítását kérve.

- 60 A Szlovén Köztársaság harmadszor előadja, hogy a jelen ügyben semmilyen következtetést nem lehet a 2008. július 1-jei Svédország és Turco kontra Tanács ítéletből (C-39/05 P és C-52/05 P, EU:C:2008:374) és a 2019. május 14-i Magyarország kontra Parlament végzésből (C-650/18, nem tették közzé, EU:C:2019:438) levonni, mivel az ezen ítélet és az e végzés alapjául szolgáló ügyek dokumentumoknak az azokat kibocsátó intézményt érintő jogvitákban való, jogosulatlan felhasználását kérdőjelezték meg. A jelen eljárás eltérő eset, mivel a Bizottság – a vitatott dokumentum kibocsátója – nem vesz részt alperesként az eljárásban.
- 61 A Szlovén Köztársaság mindenesetre hangsúlyozza, hogy a vitatott dokumentum benyújtása nem veszélyeztetheti az 1049/2001 rendelet 4. cikkével védett érdekeket, valamint hogy a Horvát Köztársaság nem jelezte, hogy e dokumentumnak az ügy iratanyában való megtartása milyen mértékben veszélyeztetné azokat.
- 62 A Szlovén Köztársaság negyedszer előadja, hogy a vitatott dokumentum hozzáférhetővé tétele érdemben semmiféle hatással nem járna a Bizottság által a Bírósághoz esetlegesen benyújtandó észrevételekre, feltéve hogy a Bizottság beavatkozik a jelen ügybe, vagy a Bíróság felhívja észrevételeinek benyújtására. Ebben az esetben ugyanis a Bizottság vélhetően – főszabály szerint – jogi szolgálatának értékelését fogja követni.
- 63 A Bizottság a maga részéről úgy véli, hogy a vitatott dokumentumot – amely a jogi szolgálatának egyik véleményével kapcsolatos belső munkadokumentum – ki kellene venni az ügy iratanyagából. Ez az intézmény rámutat, hogy az említett dokumentumot nem a nyilvánosságnak szánták, és hogy ő azt nem hozta nyilvánosságra, és nem is engedélyezte annak a Bíróság előtti valamely jogvita keretében való benyújtását. Hozzáfűzi, hogy a Bíróság sem rendelte el e dokumentum benyújtását.

A Bíróság álláspontja

- 64 Meg kell állapítani, hogy a vitatott dokumentum egy, a Bizottság jogi szolgálata által kidolgozott dokumentum, annak címzettje ezen intézmény elnökének kabinetfőnöke, a Szlovén Köztársaság által az EUMSZ 259. cikk alapján indított pert megelőző eljáráshoz kapcsolódik, továbbá hogy abban a releváns jogkérdések jogi értékelése szerepel. Ez a dokumentum tehát kétségtelenül jogi véleményként képez.
- 65 Nem vitatott először is, hogy a Szlovén Köztársaság nem kért engedélyt a Bizottságtól arra, hogy az említett dokumentumot a Bírósághoz benyújtsa, másodszor, hogy a Bíróság nem rendelte el e dokumentumnak a jelen keresettel összefüggésben történő benyújtását, valamint harmadszor, hogy a Bizottság azt nem tette hozzáférhetővé egy, az intézmények dokumentumaihoz való hozzáférés iránti kérelemmel összefüggésben, az 1049/2001 rendelet rendelkezéseinek megfelelően.
- 66 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében ellentétes lenne a közérdekléssel – amely megköveteli, hogy az intézmények a jogi szolgálataik által teljes függetlenség mellett adott véleményeknek hasznát vehessék – annak elfogadása, hogy az ilyen belső dokumentumokat a Bíróság előtti jogvitában anélkül benyújthassák, hogy ehhez az érintett intézmény hozzájárult volna, vagy hogy ezt e bíróság elrendelte volna (2019. május 14-i Magyarország kontra Parlament végzés, C-650/18, nem tették közzé, EU:C:2019:438, 8. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 67 Ezen érdek megmutatkozik az 1049/2001 rendelet 4. cikkében, amely (2) bekezdésében előírja, hogy „[a]z intézmények megtagadják a dokumentumokhoz való hozzáférést, ha a hozzáférhetővé tétel hátrányosan befolyásolná a következők védelmét: bírósági eljárások és jogi vélemények, kivéve, ha a hozzáférhetővé tételhez nyomós közérdek fűződik”. Még ha ezt a cikket nem is kell alkalmazni a jelen eljárásban, amennyiben a Szlovén Köztársaság a Bizottság engedélye nélkül csatolta a vitatott dokumentumot az elfogadhatatlansági kifogásra adott válaszához, ez a dokumentum bizonyos

jelzésértékkel bír az említett dokumentum eltávolítása iránti kérelem elbírálásához szükséges érdekmérlegelés során (lásd ebben az értelemben: 2019. május 14-i Magyarország kontra Parlament végzés, C-650/18, nem tették közzé, EU:C:2019:438, 9., 12. és 13. pont).

- 68 E tekintetben meg kell állapítani, hogy azzal, hogy a Szlovén Köztársaság a kötelezettségszegés megállapítása iránt az EUMSZ 259. cikk alapján indított jelen keresettel összefüggésben a Bizottság jogi szolgálatától származó – a Bizottsághoz fordulást követően elkészített és a releváns jogkérdések jogi értékelését tartalmazó – jogi véleményre hivatkozik és azt nyújtja be, az a szándéka, hogy a jelen eljárásban szembesítse a Horvát Köztársaságot és adott esetben a Bizottságot is ezzel a véleménnyel. Annak megengedésével, hogy e véleményt az ügy iratanyagában annak ellenére megtartsák, hogy az ahhoz való hozzáférhetővé tételt nem engedélyezték, lehetővé válna, hogy a Szlovén Köztársaság megkerülje az ehhez a dokumentumhoz való hozzáférés iránti kérelemre vonatkozóan az 1049/2001 rendelettel bevezetett eljárást (lásd ebben az értelemben: 2019. május 14-i Magyarország kontra Parlament végzés, C-650/18, nem tették közzé, EU:C:2019:438, 14. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 69 Márpedig az az egyetlen körülmény, hogy a Szlovén Köztársaság a Bíróság előtti jogvitában a vitatott dokumentumra hivatkozik egy, az e dokumentumban szereplő véleményt kibocsátó intézménytől eltérő féllel szemben, nem érinti az intézmények ahhoz fűződő közérdekét, hogy igénybe vehessék a jogi szolgálatuk által teljesen függetlenül adott véleményt, ennél fogva pedig nem teszi feleslegessé az e dokumentum ügy iratanyagából való eltávolítás iránti kérelem elbírálásához szükséges érdekmérlegelést (lásd analógia útján: 2002. október 23-i Ausztria kontra Tanács végzés, C-445/00, EU:C:2002:607, 12. pont).
- 70 A jelen ügyben fennáll egy korántsem hipotetikus, előre látható kockázat, amely tekintetében az a Bizottság, amely a Szlovén Köztársaság kifogásaira vonatkozóan nem adott – az EUMSZ 259. cikk harmadik bekezdése értelmében – indokolással ellátott véleményt, és nem is ismertette az e kifogásokkal kapcsolatos álláspontját az egyik vagy a másik fél kérelmeinek támogatása céljából való, a Bíróság előtti beavatkozás révén, a vitatott dokumentumnak a jelen eljárásban történő, nem engedélyezett benyújtása miatt úgy véli, hogy nyilvánosan kényszerül állást foglalni egy olyan véleménnyel kapcsolatban, amelyet minden bizonnyal belső felhasználásra szántak. Márpedig ez a kilátás elkerülhetetlenül negatív hatással járna a Bizottság ahhoz fűződő érdekére, hogy jogi véleményeket kérjen, valamint hogy őszinte, objektív és teljes körű véleményeket kaphasson (lásd analógia útján: 2008. július 1-jei Svédország és Turco kontra Tanács ítélet, C-39/05 P és C-52/05 P, EU:C:2008:374, 42. pont; 2019. május 14-i Magyarország kontra Parlament végzés, C-650/18, nem tették közzé, EU:C:2019:438, 16. pont).
- 71 A vitatott dokumentumnak a jelen ügy iratanyagában való megtartását igazoló nyomós közérdek fennállását illetően – azon túlmenően, hogy az e dokumentumban szereplő jogi vélemény nem jogalkotási eljáráshoz kapcsolódik, amelyre fokozott átláthatóság vonatkozik (lásd ebben az értelemben: 2008. július 1-jei Svédország és Turco kontra Tanács ítélet, C-39/05 P és C-52/05 P, EU:C:2008:374, 46., 47., 67. és 68. pont) – meg kell állapítani, hogy a Szlovén Köztársaság számára az e dokumentum iratanyagokban való megtartásához fűződő érdek abban áll, hogy hivatkozhatson erre a jogi véleményre a Horvát Köztársaság által felhozott elfogadhatatlansági kifogásra adott válaszában alátámasztása céljából. E körülmények között úgy tűnik, hogy az említett jogi vélemény benyújtását a Szlovén Köztársaság elfogadhatatlansági kifogásra adott válaszával kapcsolatos érvelés alátámasztásához fűződő saját érdekei, nem pedig valamiféle nyomós közérdek vezérli (lásd ebben az értelemben: 2019. május 14-i Magyarország kontra Parlament végzés, C-650/18, nem tették közzé, EU:C:2019:438, 18. pont).

- 72 Nem kérdőjelezheti meg a fenti megfontolásokat az a körülmény, hogy a Szlovén Köztársaság – amint azzal érvel – egy hetilap olyan honlapján keresztül fért hozzá a vitatott dokumentumhoz, amelyen megjelent egy, az említett véleményre hiperlink révén utaló cikk, mivel e vélemény nem engedélyezett közzétételéről van szó (lásd analógia útján: 2019. május 14-i Magyarország kontra Parlament végzés, C-650/18, nem tették közzé, EU:C:2019:438, 17. pont).
- 73 E körülmények között helyt kell adni a Horvát Köztársaságnak a vitatott dokumentum ügy iratanyagából való eltávolítása iránti kérelmének.

A Bíróság hatásköréről

A felek érvelése

- 74 A Horvát Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság teljes egészében mint elfogadhatatlant utasítsa el a jelen keresetet. E célból konkrétan három, a hatáskör hiányán alapuló kifogásra hivatkozik.
- 75 A Horvát Köztársaság elsősorban azzal érvel, hogy a választottbíróági megállapodás és az ítélet érvényességével és joghatásaival kapcsolatos vita rendezéséhez képest járulékos jellegűek a Szlovén Köztársaság azon állításai, amelyek szerint a Horvát Köztársaság megsértette az uniós jog alapján rá háruló kötelezettségeket. Márpedig a 2010. szeptember 30-i Bizottság kontra Belgium ítéletben (C-132/09, EU:C:2010:562) megállapítottaknak megfelelően, a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy az uniós jogból eredő kötelezettségek megsértéséről ítélkezzen, ha ezek a kötelezettségek járulékosak egy olyan másik vita előzetes rendezéséhez képest, amely nem tartozik a Bíróság hatáskörébe.
- 76 A Horvát Köztársaság másodsorban előadja, hogy a két állam közötti jogvita valódi tárgya egyrésről az – uniós jog elválaszthatatlan részét nem képező – választottbíróági megállapodás érvényességére és joghatásaira, másrésről pedig a még mindig nem végrehajtott ítélet érvényességére és esetleges jogkövetkezményeire vonatkozik. Ezt a jogvitát tehát a nemzetközi jog szabályai alapján kell rendezni, megoldása pedig nem függ az uniós jog alkalmazásától.
- 77 A Horvát Köztársaság harmadsorban úgy véli, hogy az EUMSZ 259. cikk alapján a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a választottbíróági megállapodás – amely egy, az uniós jog elválaszthatatlan részét nem képező nemzetközi megállapodás –, valamint az e megállapodás alapján meghozott ítélet érvényességéről és hatásairól határozatot hozzon. Márpedig a választottbíróági megállapodás képezi magát a Szlovén Köztársaság által hivatkozott uniós jogi jogsértések alapját.
- 78 A Szlovén Köztársaság a Horvát Köztársaság által felhozott elfogadhatatlansági kifogás elutasítását kéri, amennyiben a Horvát Köztársaság a Bíróság jelen keresettel kapcsolatos határozathozatal tekintetében fennálló hatáskörének hiányára hivatkozik.
- 79 A Szlovén Köztársaság elsősorban úgy véli, hogy ezzel az érveléssel a Horvát Köztársaság a kereset tárgyának egyoldalú elferdítésére tesz kísérletet.
- 80 A Szlovén Köztársaság e tekintetben először is hangsúlyozza, hogy keresetlevelében mindössze arra hivatkozik, hogy sérült az elsődleges és a másodlagos uniós jog.
- 81 A Szlovén Köztársaság másodszor úgy véli, hogy a Bíróságot az EUMSZ 259. cikk alapján megillető hatáskör nem kizárt, amennyiben az uniós jog megsértésére vonatkozó állítások alapjául szolgáló tények egyszerre tartoznak az uniós jogba és a nemzetközi jogba. E tekintetben egyedül az bír

relevanciával, hogy ezek a tények az uniós jogban előírt kötelezettségek megsértéséhez kapcsolódnak. Ez azonban nem akadályozza meg, hogy a Bíróság figyelembe vegye azokat a nemzetközi jogi anyagi szabályokat, amelyeket az uniós jog a jogrendjébe beépített vagy beépíteni szándékozott.

- 82 A Szlovén Köztársaság harmadszor – a 2006. szeptember 12-i Spanyolország kontra Egyesült Királyság ítéletre (C-145/04, EU:C:2006:543) hivatkozva – azzal érvel, hogy egy kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás felei között alkalmazandó nemzetközi jogi jogi aktus értelmezésére vonatkozó kétoldalú jogvita fennállása nem zárja ki a Bíróságnak az ezen eljárás keretében történő határozathozatallal kapcsolatos hatáskörét.
- 83 Negyedszer, a Bíróságnak az EUMSZ 259. cikk alapján fennálló hatáskörére vonatkozó határozathozatal céljából egyedül az számít, hogy a kereseti kérelmek alapjául „a Szerződésekből eredő kötelezettségek” szolgálnak-e.
- 84 A Szlovén Köztársaság úgy véli, hogy keresetlevele esetében teljesülnek az EUMSZ 259. cikkben alapuló vizsgálatához szükséges feltételek. Kereseti kérelmeiből, valamint a kereset alátámasztására előterjesztett jogalapokból ugyanis az következik, hogy az általa felhozott kifogások az elsődleges uniós jogon és több másodlagos jogi aktuson alapulnak. A Szlovén Köztársaság pontosítja, hogy kereseti kérelmeiben nem azt kéri a Bíróságtól, hogy a nemzetközi jog értelmében a Horvát Köztársaságra háruló kötelezettségek megsértését állapítsa meg. A keresetlevélben az ítéletre való hivatkozás mindössze az uniós jog értelmezéséhez releváns ténybeli elemként szerepel, mégpedig azzal a céllal, hogy leírja azt a területet, amelyen a tagállamoknak eleget kell tenniük az e jog alapján a rájuk háruló kötelezettségeknek.
- 85 A Szlovén Köztársaság másodsorban a Horvát Köztársaság által felhozott, a hatáskör hiányán alapuló kifogásokkal foglalkozik.
- 86 Ami még konkrétabban a hatáskör hiányán alapuló, az uniós jog állítólagos megsértéseinek járulékos jellegére alapított kifogást illeti, a Szlovén Köztársaság azzal érvel, hogy mivel a Horvát Köztársaság, illetve a Szlovén Köztársaság területét a nemzetközi jognak megfelelően – a jelen esetben az ítélet révén – rögzített határ határozza meg, a Bíróságtól nem a nemzetközi jog megsértésének megállapítását, és nem is egy nemzetközi jogvitában való határozathozatalt kérnek. A Szlovén Köztársaság hangsúlyozza, hogy a két állam közötti, az ítéletben kijelölt határ olyan ténykérdés, amelyet a Bíróság figyelembe vehet és figyelembe kell vennie, és nem olyan jogi kérdés, amellyel kapcsolatban a Bíróság határozatot hozhat. A Bíróságnak mindenesetre az uniós jog értelmezéséhez vagy alkalmazásához szükséges mértékben kell tiszteletben tartania és alkalmaznia a nemzetközi jogot.
- 87 Ami a hatáskör hiányán alapuló kifogásokat illeti, amelyek egyrésztől azon alapulnak, hogy a jogvita valódi tárgyát a nemzetközi jog értelmezése és alkalmazása képezi, másrésztől pedig azon, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel egy, az – uniós jog elválaszthatatlan részét nem képező – nemzetközi megállapodás érvényességével és hatásaival kapcsolatos határozathozatalra, a Szlovén Köztársaság hangsúlyozza, hogy a választottbírói megállapodás érvényességének, valamint az ítélet érvényességének és joghatásainak kérdése nem képezi a Bíróság előtt folyamatban lévő jogvita tárgyát, nem tartozik a Bíróság hatáskörébe, és mindenesetre azt már a 2016. június 30-i részítélet rendezte. Az a körülmény, hogy a Horvát Köztársaság nem ért egyet az ítélettel, nem jelentheti azt, hogy rendezetlen határvita áll fenn, vagy hogy a Bíróságnak kell határozatot hoznia erről a már kezelt kérdésről.
- 88 A Szlovén Köztársaság végül azzal érvel, hogy nem a hatáskör vizsgálatának, hanem az ügy érdemi vizsgálatának körébe tartozik a Horvát Köztársaság azon érve, amely szerint az ítélet nem közvetlenül alkalmazandó. Ez az érv mindenesetre téves, mivel ez az ítélet a nemzetközi jognak megfelelően kötelező erejű, ekként pedig véglegesen rögzíti a két tagállam közötti határt.

A Bíróság álláspontja

- 89 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 259. cikk első bekezdése értelmében „[b]ármely tagállam az Európai Unió Bíróságához fordulhat, ha megítélése szerint egy másik tagállam a Szerződésekből eredő valamely kötelezettségét nem teljesítette”.
- 90 A jelen ügyben a kereseti kérelmekből kitűnik, hogy kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetét a Szlovén Köztársaság arra alapítja, hogy a Horvát Köztársaság állítólagosan megsértette az először is az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből, másodszer az EUSZ 2. cikkből, harmadszor az 1380/2013 rendelet I. mellékletével összefüggésben értelmezett 5. cikkének (2) bekezdéséből, negedszer az 1224/2009 rendeletben és a 404/2011 végrehajtási rendeletben előírt, a szabályok ellenőrzésére, vizsgálatára és végrehajtására vonatkozó rendszerből, ötödször a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 13. cikkével összefüggésben értelmezett 4. és 17. cikkéből, valamint hatodszer a 2014/89 irányelv 2. cikkének (4) bekezdéséből és 11. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.
- 91 Arra is emlékeztetni kell, hogy a Bíróság – egy kötelezettségszegés megállapítása iránti keresettel összefüggésben – már megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel a tagállamok által kötött olyan nemzetközi megállapodások értelmezésével kapcsolatos határozathozatalra, amely megállapodások tárgya nem tartozik az uniós hatásköri területekre, továbbá az ezekből a tagállamokra háruló kötelezettségekkel kapcsolatos határozathozatalra (lásd ebben az értelemben: 2010. szeptember 30-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-132/09, EU:C:2010:562, 44. pont).
- 92 Ezen ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy az akár az EUMSZ 258. cikk, akár az EUMSZ 259. cikk alapján benyújtott, kötelezettségszegés megállapítása iránti keresettel kapcsolatban határozatot hozzon, amennyiben az uniós jogi rendelkezéseknek a kereset alátámasztása céljából hivatkozott megsértése járulékos jellegű az ilyen megállapodásból eredő kötelezettségek állítólagos megsértéséhez képest.
- 93 Ennélfogva az állítólagos kötelezettségszegések jellegének és hatályának pontos megértése céljából a kereseti kérelmeket a Szlovén Köztársaságnak a keresetlevél jogalapjaiban előadott kifogásai tükrében kell értelmezni.
- 94 Márpedig e jogalapokból következik, hogy első, az EUSZ 2. cikk megsértésére alapított kifogásában a Szlovén Köztársaság annak megállapítását kéri, hogy mivel a Horvát Köztársaság egyoldalúan nem teljesítette az Unióhoz való csatlakozási folyamat során vállalt azon kötelezettségét, hogy tiszteletben tartja a majdani ítéletet, és ily módon azt a határt, amelyet az említett ítélet meghatároz, továbbá az ezen ítéletből eredő többi kötelezettséget, megtagadja az e rendelkezésben rögzített jogállamiság tiszteletben tartását, ekként pedig megsérti a lojális együttműködés és a *res iudicata* elvét.
- 95 Második, a lojális együttműködés EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében rögzített elvének megsértésére alapított kifogásában a Szlovén Köztársaság azzal érvel, hogy mivel a Horvát Köztársaság megtagadja az ítéletben meghatározott határ elismerését és tiszteletben tartását, veszélyezteti az Unió célkitűzéseinek elérését, valamint megakadályozza, hogy Szlovénia a teljes területén végrehajtsa az uniós jogot, amelynek alkalmazása a tagállamok területének meghatározásától függ.
- 96 Harmadik és negyedik kifogásában a Szlovén Köztársaság azt állítja, hogy mivel a Horvát Köztársaság nem tartja tiszteletben sem az ítéletben meghatározott szlovén területet, sem e terület határait, sérti a közös halászati politika területére vonatkozó uniós jogot.
- 97 Konkrétan a harmadik kifogást illetően a Szlovén Köztársaság előadja, hogy mivel a Horvát Köztársaság vitatja az ítéletben meghatározott határt, továbbá mivel ellenáll a határ kijelölésének és e határ érvényesítésének, megsérti a Szlovén Köztársaságnak a parti vizein fennálló kizárólagos jogait, akadályozza a Szlovén Köztársaságot, hogy eleget tegyen az 1380/2013 rendeletből eredő kötelezettségeinek, továbbá – a választottbíróági megállapodás nyilvánvaló megsértésének minősülő

egyoldalú magatartásával – az e rendelettel életbe léptetett szomszédi kapcsolatok alapján a Horvátország és Szlovénia parti vizeihez való hozzáférés rendszerének alkalmazását is akadályozza, amely rendelet 2017. december 30. óta, azaz az ítélet végrehajtása céljából a választottbíróági megállapodás 7. cikkének (3) bekezdésében előírt hat hónapos határidő lejártát követő naptól alkalmazandó e két tagállamra.

- 98 A negyedik kifogással a Szlovén Köztársaság azt állítja, hogy a Horvát Köztársaság megsérti a közös halászati politika szabályai tiszteletben tartásának biztosítása céljából az 1224/2009 rendelettel és a 404/2011 végrehajtási rendelettel létrehozott közösségi ellenőrző rendszert, mivel ez az utóbbi tagállam – az ítéletben meghatározott közös tengeri határ megsértésével – egyrészt akadályozza, hogy a Szlovén Köztársaság eleget tegyen az említett ellenőrző rendszer keretében rá háruló kötelezettségeknek, másrészt pedig a szlovén vizekben jogtalanul gyakorolja a parti államként a Szlovén Köztársaságot megillető jogokat.
- 99 Ötödik kifogásával a Szlovén Köztársaság azt állítja, hogy mivel a Horvát Köztársaság és a Szlovén Köztársaság közötti, az ítéletben meghatározott határ továbbra is olyan külső határ, amelyre a Schengeni határ-ellenőrzési kódexnek a külső határookra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni, a Horvát Köztársaság megsérti mind az e határ ellenőrzésére irányuló kötelezettségeit, mind pedig az e kódexben előírt határőrizeti kötelezettségét. Ezen túlmenően, amennyiben a Horvát Köztársaság megtagadja az ítélet elismerését, nem teljesíti azt a kötelezettségét, amely szerint az alkalmazandó nemzetközi jog, e kódexben említett releváns rendelkezéseinek teljes körű tiszteletben tartásával kell eljárni.
- 100 Hatodik kifogásában a Szlovén Köztársaság azt állítja, hogy mivel a Horvát Köztársaság megtagadja az e két tagállam közötti parti tengerek elhatárolását rögzítő ítélet elismerését, és – konkrétan – mivel tengeriterület-rendezésébe bevonja a szlovén parti tengereket, sérti a 2014/89 irányelvet. A Horvát Köztársaság ezáltal egyúttal az ezen irányelvben előírt bármely együttműködést ellehetetlenít.
- 101 A fentiekből következik, hogy az elsődleges uniós jognak az első és a második kifogásban említett állítólagos megsértései – maga a Szlovén Köztársaság szerint – abból erednek, hogy a Horvát Köztársaság állítólagosan megsérti a választottbíróági megállapodásból és az e megállapodás alapján hozott ítéletből eredő kötelezettségeit, többek között az ezen ítéletben rögzített határ tiszteletben tartására irányuló kötelezettségét. Ehhez hasonlóan: a másodlagos uniós jognak a harmadik, a negyedik, az ötödik és a hatodik kifogásban említett állítólagos megsértései azon az előfeltevésen alapulnak, amely szerint a Horvát Köztársaság és a Szlovén Köztársaság közötti szárazföldi és tengeri határt a nemzetközi jognak megfelelően, azaz az ítélet révén határozták meg. Következésképpen ezen ítélet végrehajtásának az előbbi tagállam általi megtagadása akadályozza az utóbbi tagállamot abban, hogy teljes területén végrehajtsa a szóban forgó másodlagos uniós jogi rendelkezéseket, valamint hogy gyakorolja azokat a jogokat, amelyeket e rendelkezések rá ruháznak, továbbá a vita tárgyát képező tengeri övezetekben akadályozza azoknak a másodlagos uniós jogi rendelkezéseknek az alkalmazását, amelyek a választottbíróági megállapodásból eredő ítélet teljes körű végrehajtására utalnak.
- 102 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az ítéletet olyan nemzetközi bíróság hozta, amely a nemzetközi jog hatálya alá tartozó kétoldalú választottbíróági megállapodás értelmében jött létre, továbbá amely ítélet tárgya nem az EUMSZ 3–EUMSZ 6. cikkben említett uniós hatáskörök területére tartozik és amely megállapodásnak az Unió nem részes fele. Kétségtelen, hogy az Unió felajánlotta közbenjárását a határvita két felének e vita rendezése céljából, valamint hogy a Tanács elnöksége tanúként, az Unió nevében aláírta a választottbíróági megállapodást. Ezen túlmenően összefüggések állnak fenn egyrészt e megállapodás megkötése és az annak alapján lefolytatott választottbíróági eljárás, másrészt pedig a Horvát Köztársaság Unióhoz való csatlakozásával kapcsolatos tárgyalási és csatlakozási folyamat között. Ezek a körülmények azonban nem elegendőek annak megállapításához, hogy a választottbíróági megállapodás és az ítélet az uniós jog elválaszthatatlan részét képezi.

- 103 Különösen, az a körülmény, hogy a csatlakozási okmány III. mellékletének 5. pontja kiegészítette a 2371/2002 rendelet I. mellékletét a 11. és a 12. ponttal, valamint hogy az e pontokban említett lábjegyzetek – a szomszédi kapcsolatok alapján Horvátország és Szlovénia parti vizeihez való hozzáférés rendszere alkalmazási időpontjának meghatározása céljából – semlegesen utalnak a választottbírósi megállapodás alapján hozott ítéletre, nem értelmezhető akként, hogy ez a csatlakozási okmány az e megállapodás keretében a Horvát Köztársaság és a Szlovén Köztársaság által tett nemzetközi kötelezettségvállalásokat – különösen az ezen ítéletben rögzített határ tiszteletben tartására irányuló kötelezettséget – épített be az uniós jogba.
- 104 Ebből következik, hogy az uniós jog állítólagos megsértései járulékos jellegűek a valamely kétoldalú nemzetközi megállapodásból eredő kötelezettségek Horvát Köztársaság általi állítólagos megsértéséhez képest, amely megállapodásnak az Unió nem részes fele, és amelynek tárgya nem tartozik az Unió hatásköreinek területére. Mivel az EUMSZ 259. cikk alapján indított kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset tárgyát kizárólag az uniós jogból eredő kötelezettségek tiszteletben tartásának elmulasztása képezheti, a Bíróság – a jelen ítélet 91. és 92. pontjában felidézetteknek megfelelően – nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a jelen keresettel összefüggésben határozatot hozzon az azon választottbírósi megállapodásból és ítéletből eredő kötelezettségek állítólagos megsértéséről, amelyből a Szlovén Köztársaságnak az uniós jog állítólagos megsértéseire alapított kifogásai erednek.
- 105 E tekintetben azt is pontosítani kell, hogy az egyes tagállamok szuverenitása alá tartozó területekre vonatkozó, a Szerződésben található meghatározás hiányában, az egyes tagállamok feladata, hogy a nemzetközi közjog szabályaival összhangban meghatározzák területük kiterjedését és határait (lásd ebben az értelemben: 2007. március 29-i Aktiebolaget NN ítélet, C-111/05, EU:C:2007:195, 54. pont). A Szerződések területi hatályát ugyanis – az EUSZ 52. cikk és az EUMSZ 355. cikk értelmében – a nemzeti területekre való hivatkozással állapították meg. Egyebekben az EUMSZ 77. cikk (4) bekezdése emlékeztet arra, hogy a tagállamok rendelkeznek hatáskörrel arra, hogy a nemzetközi joggal összhangban megállapítsák földrajzi határaikat.
- 106 A jelen ügyben a választottbírósi megállapodás 7. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy a felek minden szükséges intézkedést meghoznak az ítélet végrehajtása érdekében, ideértve szükség szerint a nemzeti szabályozásnak az ítélet meghozatalát követő hat hónapon belüli módosítását is. Az 1380/2013 rendelet I. mellékletének 8. és 10. pontjával kapcsolatos lábjegyzetek egyebekben pontosítják, hogy a Horvát Köztársaságot és a Szlovén Köztársaságot illetően a szomszédi kapcsolatok alapján az e tagállamok parti vizeihez való hozzáférésnek az e rendelet I. mellékletében létrehozott rendszere az „[ítélet] teljes körű végrehajtásának időpontjától alkalmazandó”. Márpedig nem vitatott – amint arra lényegében a főtanácsnok indítványának 164. pontjában szintén rámutatott –, hogy az ítéletet nem hajtották végre.
- 107 E körülmények között nem a Bíróság feladata – anélkül, hogy túllépne a Szerződésekben rá ruházott hatásköröket és szűkítené a tagállamok számára a határaik földrajzi meghatározása területén fenntartott hatásköröket –, hogy az EUMSZ 259. cikk alapján indított jelen keresettel összefüggésben az ítéletben meghatározott határ közvetlen alkalmazásával – és az uniós jog szóban forgó megsértései jelentőségének vizsgálata céljából – vizsgálja a Horvát Köztársaság és a Szlovén Köztársaság területe kiterjedésének és határainak kérdését.
- 108 A fenti megfontolások összességére figyelemmel meg kell állapítani, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a kötelezettségszegés megállapítása iránti jelen keresetre vonatkozóan határozatot hozzon.
- 109 Ez a következtetés nem érint a szóban forgó két tagállam mindegyike vonatkozásában a kölcsönös kapcsolataikban, valamint az Unió és a többi tagállam felé az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből eredő és arra irányuló semmiféle kötelezettséget, hogy lojálisan törekedjenek egy, a nemzetközi jognak megfelelő, a csatlakozási okmányban megfogalmazott olyan végleges jogi megoldás kialakítására, amely biztosítja az érintett területeken az uniós jog hatékony és akadálytalan alkalmazását, továbbá hogy egyik

vagy másik vitarendezési módszer alkalmazásával vessenek véget a vitájuknak, többek között adott esetben oly módon, hogy ezt a vitát az EUMSZ 273. cikk értelmében, külön megállapodás alapján a Bíróság elé terjesztik.

A költségekről

- 110 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 111 A Szlovén Köztársaságot, mivel pervesztes lett, a Horvát Köztársaság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Bíróság eltávolítja a C-457/18. sz. ügy iratanyagából a Szlovén Köztársaság elfogadhatatlansági kifogásra adott válasza C.2. sz. mellékletének 38–45. oldalán szereplő, az Európai Bizottság jogi szolgálatának véleményével kapcsolatos belső munkadokumentumát.**
- 2) **Az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a C-457/18. sz. ügyben a Szlovén Köztársaság által az EUMSZ 259. cikk alapján indított keresetre vonatkozóan határozatot hozzon.**
- 3) **A Bíróság a Szlovén Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások